

Компютър в къщи - инициатива на БАИТ пред правителството

„В началото на април т.г. Българската асоциация по информационни технологии (БАИТ) внесе в Министерство на финансите подробно мотивирано предложение за промени в данъчното законодателство, които да влязат в сила от началото на 2005 г. Целта е да се създадат финансови стимули, които да способстват за бързо увеличаване на закупените в семействата за домашно ползване компютри и използването на Интернет. БАИТ обосновава и предлага конкретни промени и допълнения в Закона за облагане на доходите на физическите лица и Закона за данък върху добавената стойност. Най-общо казано промените целят създаване на два мощни финансови стимула за покупка на компютърна техника за дома:

- Признаване правото на физически лица да закупуват компютърна конфигурация (ползване на Интернет и електронен подпис) в режим на освободена от ДДС сделка или, иначе казано, да се регламентира законово правото за покупка на компютърна техника за дома без заплащане на ДДС.
- Приспадане от облагаемия доход на всички данъчно задължени физически лица на цената на закупената компютърна система, ползването на Интернет и електронен подпис, до определен размер през съответната година, преди облагане с данък общ доход. Приспадането да се извършва след представяне на фактура и документ за извършено плащане.

Предложени са и някои ограничения, например до общия размер на сумата, която може да се приспада от данъчната основа (примерно 2400 лв.), както и за периода, в който това право ще важи – например в рамките на две години, колкото е и нормативният срок за амортизация на компютърната техника.

Инициативата на БАИТ е отпреди повече от година, но както добре знаем, в България нищо добро за обществото не се случва нито бързо, нито лесно. През изминалата година бяха проведени много консултации, задълбочено бе проучен опитът на редица намиращи се далеч пред нас по пътя на цивилизацията държави, проучени бяха директивите на Европейския съюз за развитие на информационните технологии. Не на последно място бяха търсени симпатизанти и съидейници, защото инициативата „Компютър в къщи” има общонационално значение и непосредствена връзка с нивото на образование, с което младите хора на България ще навлизат в живота.

Всичко това, сравнено с реалната картина за насищане на домовете на българите с компютърна техника, получена от различни социологични изследвания, болезнено показва, че и по този показател се намираме в най-забутания ъгъл на европейския заден двор. Според последното изследване, извършено от НСИ в края на 2003 г. само 6,8% (198 500) от домакинствата в България притежават компютър в къщи, а само 5,2% (152 000) имат достъп до Интернет, като при това 95% от „богопомазаните” да имат достъп до тази жизненоважна информационна артерия на света живеят в градовете. По броя на абонатите на Интернет на 1000 души от населението България със своите 17 абоната също е на края на опашката и то в групата на атсайдерите. За сравнение Словения има 290 абоната, Чехия 191, а най-близо до нас по бедност и несрета е Словакия със 17 абонати. Още по-трагични данни могат да се извадят от справките на образователното ни министерство, защото в немалко средни училища „на въоръжение” са зачислени и 8-битови “Правци”!

За това не бива да се учудваме, ако плановете на управляващите за изграждане на „електронна администрация“ (или за по-тежкарски – електронно правителство) едва ли достигат до съзнанието на редовия българин, когото в крайна сметка също трябва да обслужва този иначе чудесен и скъп проект. Да не говорим за образователната ни система, която нито разполага с необходимата модерна компютърна техника, нито с виждане как да бъдат използвани компютрите освен като модерни пишещи машини, нито с необходимите програмни продукти за изучаване на различните предмети, нито с подготвен педагогически персонал, способен да осветява пътя напред, а не да се влачи зад дечицата, които по природна даденост много бързо изпреварват и далеч задминават своите преподаватели. Следователно, за да постигнем някаква забележима промяна и да се придвижим поне към средата на групата държави от Централна и Източна Европа през оставащото ни до заветната 2007 г. време е необходимо продажбите на компютри и темповете за използване на Интернет да се увеличат поне с 200% годишно. Това е възможно само и единствено, ако държавата най-сетне погледне отговорно на проблема и предприеме мерки за неговото решаване. А те могат да бъдат единствено икономически стимули. Отгоре на всичко това може да стане само с наличие на добра воля, без държавната хазна да се натоварва с допълнителни разходи. Всичко това е разработено в предложението на БАИТ.

Сега основната част от продажбите на компютри за домашна употреба попада в т.нар. сив сектор на икономиката, който съществува именно защото продажбите се извършват без фактури и съответно без плащане на ДДС. Според проучване на „Центъра за изследване на демокрацията“ през 2003 г. в България годишно се продават около 80–100 хил. персонални компютъра. От тях 35–40 хил. са за употреба в дома и се продават без платен ДДС и без оборотът на фирмите легално да се отчита.

В резултат на съществуващата практика държавата губи при продажбата на тези компютри от невнесени: ДДС, данък печалба, здравни и социални осигуровки. В добавка се генерира трайна корупция на всички звена по веригата - от държавната граница до продажбата, а гражданите се приучват да заобикалят законите и да не плащат данъци.

Чрез предоставяне на данъчни облекчения за гражданите при покупка на компютърна техника за дома държавата не само ще реши в голяма степен огромни проблеми, стоящи пред образователната ни система без да харчи за това средства, но хазната даже и ще спечели от това.

БАИТ е проучила положителен опит в тази насока, прилаган в Дания, Англия, Швеция, Испания, Германия, Австралия, Япония, Естония, Чехия, Полша, Словения и Унгария. Дано се съберат повече поддръжници, за да стане инициативата на БАИТ законова реалност и България се нареди в списъка на държавите, които милеят и се грижат за бъдещето на нациите си.

Статия в сп. Computer 04/2004